

Historiaa

Vantaan Allergia- ja Astmayhdistyksen historiaa -esitys 35-vuotisjuhlaan 16.12.2008

Allergiahistoriaa

Suomen allergiahistorian tärkeä ajankohta on vuosi 1946, jolloin 43 allergiasta kiinnostunutta lääkäriä perusti allergologiyhdistyksen. Allergiatutkimussäätiö syntyi allergologiyhdistyksen puheenjohtajan, professori Gösta Beckerin aloitteesta v 1946. Allergiatutkimussäätiö perusti Allergiasairaalan joulukuussa 1947. Sairaala toimi aluksi Engelin piirtämässä upeassa Lauttasaaren kartanossa. Nykyinen Allergiasairaala avasi ovensa Meilahdessa v. 1962. Allergialiitto perustettiin keväällä 1969, ja saman vuoden syksyllä ilmestyi ensimmäinen Allergia-lehti. Vuonna 1993 kattojärjestömme muutti nimensä Allergia- ja Astmaliitoksi.

Vantaan allergiayhdistys perustetaan

Vantaan Allergiayhdistyksen perustamiskokous pidettiin Tikkurilassa 14.9.1973.

Yhdistysrekisteriin yhdistyksemme pääsi 4.2.1974.

Kevään -74 Allergia-lehti kertoo yhdistyksemme perustamisvaiheista seuraavasti:

“Vantaan Allergiayhdistys – Vanda Allergiförening ry:n perustava kokous pidettiin Keskuspuiston Kansalaiskoululla syyskuun 14 p:nä. Kokouksen avasi järjestävän toimikunnan puolesta ekonomi Kaj Jonsson, joka kutsui kokouksen puheenjohtajaksi varatuomari Aarne Kesäsen. Sihteerinä toimi rouva Eva Jonsson. Kokous päätti yksimielisesti perustaa Vantaalle allergiayhdistyksen ja valitsi sille kuusimiehistön hallituksen, johon tulivat Helvi Aulamo, Niilo Halme, Kaj Jonsson, Heikki Klemola, Inger Marie von Knorring ja Irma Koski. Vaalien jälkeen esitelmöi professori Klaus Järvinen astmasta ja ennalta ehkäisystä. Myöhemmin pitämässään kokouksessa hallitus valitsi puheenjohtajakseen Niilo Halmeen ja sihteeriksi hallituksen ulkopuolelta Eva Jonssonin.”

Lehdessä oli myös kuva Vantaan allergiayhdistyksen puheenjohtajasta Niilo Halmeesta.

Toiminta alkaa ripeästi

Vantaan allergiayhdistyksen toiminta lähti heti ripeästi liikkeelle. Ensimmäisen yleisötilaisuus pidettiin Tikkurilassa jo samana syksynä. Tilaisuuden tervehdyspuheessa puheenjohtaja Niilo Halme selosti sen aikaista allergiatilannetta, sekä niitä syitä, jotka olivat “pakottaneet liiton syntymiseen ja yhdistyksen perustamiseen”.

Tilaisuudessa professori Klaus Järvinen piti “erittäin valaisevan esitelmän allergiasairauksista” sekä niihin johtavista tekijöistä. Esitystään hän valaisi diakuvin. “Esitystä seuratessaan olisi toivonut koko Vantaan väestön olevan kuuntelemassa”, toteaa Allergia-lehden artikkelin kirjoittaja, ja jatkaa: “Esitelmä herätti vilkkaan keskustelun, sillä osanottajat käyttivät tilaisuutta hyväkseen ja esitelmöitsijä sai vastata yleisön tekemiin lukuisiin kysymyksiin.”

Toimintaa ilman omia tiloja ja – tilojen kanssa

Alkuvuosina yhdistyksellä ei ollut erillisiä tiloja käytössään. Hallitus kokoontui milloin kenenkin kotona eri puolilla kaupunkia. 1980-luvun alussa onnistuttiin sopimaan kaupungin kanssa, että hallituksen kokoukset ja jäsenillat saadaan pitää veloitusetta kaupungintalolla. Varsinainen allergianeuvonta tapahtui silloin vielä toiminnanjohtajan kotoa käsin puhelimitse. Vähitellen koettiin kuitenkin tarpeelliseksi saada neuvontatyölle omat pysyvämmät tilat. Ensimmäinen toimitala saatiin Grandin kulmasta Kielotielellä, joissa oltiin muutama vuosi. Seuraavana

yhdistystyötä palveli Vehkapolku 2. Nykyisinkin toimitilat löytyvät Tikkurilasta. Olemme vuokratiloissa Unikkotiellä. Noissa tiloissa yhdistys on toiminut jo yli 14 vuotta. Tilat riittävät hyvin asiakas- ja neuvontatyöhön ja pienten ryhmien kokoontumiseen, mutta isommille tilaisuuksille on etsittävä tiloja muualta. Yhdistyksen tilat omistava taloyhtiö teki pari vuotta sitten koko talon kattavan putkiremontin. Remontin yhteydessä uusittiin toimitilojemme valaistusta ja lämmitystä, mutta paljon kaipaamaamme ilmanvaihdon uusimiseen ei yhtiöllä ollut resursseja. Niinpä joudumme edelleen toimimaan terveeseen sisäilmaan nähden epäedullisissa oloissa...

Allergiatietoa saatavilla

Menneinä toimintavuosina yhdistys on järjestänyt alueellaan monenlaisia yleisötilaisuuksia allergiasta ja astmasta. Varsinkin alkuvuosina tilaisuudet vetivät väkeä hyvin paikalle. Allergia- ja astmatietoutta ovat vuosien varrella kaivanneet myös erityisesti näiden sairauksien kanssa arkeaan elävät lapsiperheet. Toisaalta iäkkäämmät astmaatikotkin tarvitsevat henkilökohtaista ohjausta esimerkiksi lääkkeenottotekniikassa. Myös monenlaiset erityisryhmät, eläkeläisistä äiti-vauvaryhmiin ja näkövammaisista heikkokuuloisiin, ovat kutsuneet yhdistyksen allergianeuvojaa tilaisuuksiinsa.

Hallinto hyvissä käsissä

Vuosien varrella yhdistyksen hallinto on vaihtunut. Jotkut ovat viihtyneet vuosikausia hallituksessa, toisille on riittänyt vain vuoden parin kokeilu. Vapaaehtoisesti tehtävä hallitustyöskentely ei kovin pitkään taida innostaa. Alku vuosina vähintään toinen puoli hallituksen jäsenistä oli miehiä. Nykyisin hallitusta "miehittävät" allergiaperheiden, usein terveydenhoitoalalla toimivat, äidit. Hallituksen vastuulla on yhdistyksen taloudenpito, ja sen myötä toiminnan jatkuminen. Muullekkin ideoinnille on jäänyt aikaa. Sääntöjä on uudistettu 80-luvun alkupuolella ja myös 2000-luvun alussa. Jälkimmäisissä uudistetuissa säännöissä tähdennetään mm. palkatun toiminnanjohtajan/allergianeuvojan koulutusvaatimuksia, jotta neuvonnan taso säilyisi mahdollisimman hyvänä. Hallituksen puheenjohtajat ovat vaihtuneet ajoittain; pesti on saattanut kestää jonkun osalta vain vuoden, toisaalta yhdistyksen historiasta löytyy myös henkilö, joka on viihtynyt vetojuhtana kymmenisen vuotta!

Yhdistys jäseniään varten

Hallituksella on nykyisin johdettavanaan reilu 1000-jäseninen yhdistys. Jäsenmäärä elää vuoden aikana tuntuvasti: osalle jäsenyys ei enää näytä olevan tarpeen, mutta onneksi uusia nimiäkin on aina tulossa! Toiminnan alkuvuosien tilastoista löytyy maininta vain muutamasta kymmenestä jäsenestä aina toiselle sadalle. Jo 1980-luvun lopulla oltiin noin 800 jäsenessä. Nykyisistä, likimain 1100 jäsenestämme, noin 90 % asuu Vantaalla, loput lähikunnissa. Jäsenille järjestetään tietoiltoja ja vertaisryhmiä. Yhdistys haluaa myös muistaa jäseniään tarjoamalla virkistys- ja hemmotteluhetkillä. Mieluisia ovat teatteri-illat, ja hemmotteluhetket, mutta ylivoimaisena houkuttimena on syksyinen Fazerinretki. Tälle makuretkelle on syksyisin lähdössä yli 70 jäsentä. Muutama suklaa-allergikkokin löytää retkeltämme itselleen sopivaa naposteltavaa!

Toiminnanjohtaja palkataan avustusten turvin

Toiminnan kasvaessa on toimintaa pyörittämään palkattu osa-aikainen toiminnanjohtaja. Hänen työaikansa on vaihdellut muutamasta tunnista jopa täysaikaisuuteen. Nykyisin yhdistyksen rahat riittävät reiluun 20 tuntiin viikossa, mikä ei ole riittävästi suurkaupungin allergianeuvontatarpeeseen nähden. Yhdistyksen taloudellinen tilanne on kireä. Jäsenmaksuilla katetaan vain osa yhdistyksen

toimintamenoista, joten lisänä tarvitaan monenlaista isompaa ja pienempää rahavirtaa. Jo alkuvuosina haettiin kaupungilta rahoitusta esimerkiksi yleisötilaisuuksien tai kuntoutusleirien pitoon. Sponsoreita on toimintavuosien aikana etsitty erilaisten yleisötilaisuuksien rahoittajiksi, lehden painokuluihin, ja monenlaisin jäsentapahtumiin. 80-luvulla saatiin jopa lupa radion haastekonsertille omien toimitilojen saamiseksi. Muitakin ideoita on kokeiltu, jokavuotisia arpajaisia unohtamatta. Viime vuosina taloudenhoitoa on jonkin verran helpottanut kaupunkimme myöntämä järjestöavustus. Avustusten euromäärä on viime vuosina ikäväksemme ollut laskusuunnassa.

Jäsenlehti kehittyy ja yhteistyötä tarvitaan

Yhdistys on aina pitänyt tärkeänä tiedotustoimintaa. Jäsenistöön on haluttu pitää yhteyttä, ja tietoa on haluttu jakaa lehden kautta myös muille tahoille. Alkuvuosien vaatimattomasta yhden arkin jäsenkirjeestä on vähitellen muotoutunut kokonainen jäsenlehti. Lehteä on vuosien mittaan uudistettu. Tämän vuoden alkupuolella lehtemme päätettiin uudistaa Allergia- ja Astmaliiton yhtenäisen ulkoasun mukaiseksi. Lehti on nykyisin myös nelivärinen ilmestyen kevät – ja syyskauden alussa.

Yhdistyksemme järjestää nykyisin osan yleisö- ja jäsentilaisuuksistaan Allergia- ja Astmaliiton tiloissa Helsingissä yhteistyössä muiden allergiayhdistysten kanssa. Yhdistysten välisellä yhteistyöllä säästetään oman yhdistyksen toimijoiden voimavaroja esimerkiksi joustavan allergianeuvonnan tarjoamiseen, sekä muun toiminnan pyörittämiseen. Tietoiltojamme ja yleisötapahtumiamme markkinoidaan alueen toimijoille sähköpostin välityksellä mm. terveydenhuoltoon, päivähoitoon, oppilaitoksiin ja niistä tiedotetaan myös alueen lehdissä.

Vertais- ja vapaaehtoistyö arvoonsa

Vertais- ja vapaaehtoistoiminta on yhdistyksen toiminnan oleellinen osa! Ilman vapaaehtoisten panosta toiminnan jatkuvuus joutuu koetukselle, ja työn mielekkyys kärsii. Nykypäivän jäsenistöä on haastavaa sitouttaa. Työelämän vaateet ja perheen harrastusmenot vähentävät mahdollisuutta käyttää omaa vapaa-aikaa yhdistystyölle. Pääkaupunkiseutu tarjoaa asukkailleen monenlaista menoa ja houkutusta. Tämä asettaa aivan omat haasteet näiden tämän seudun järjestötyölle. Jonkinlaista tähän päivää soveltuvaa “kotoutumisinnostusta yhdistystyötä kohtaan” kaivataan! Mitkä ovat ne porkkanat ja kepit, joista olisi hyötyä tässä?

Haasteita riittää tulevaisuuteenkin

Yhdistyksellä on ollut monenlaisia haasteita kuluneina vuosina. Tulevaisuuskin on haastava. Viime päivien ennusteet ympäröivän yhteiskunnan talouden taantumasta, ja yhdistyksen oma taloudellinen tilanne asettaa yhdistystyölle omat joustamistarpeensa. Yhdistyksen kotikunta Vantaa on muuttunut ajan myötä suurkaupungiksi. Kaupunkimme on myös laaja, joten toimintaamme ja palvelujamme olisi hyvä saada kaupungin eri laiduille. Resurssimme joutuvat tässä koville.

Toiminnan kannalta vielä haastavampia ovat lähivuodet, kun Kansallista allergiaohjelmaa “ajetaan sisään” terveydenhuoltoon ja suurelle yleisölle. Allergiaohjelmalla tavoitellaan allergiaohjauksen sisällön uudistamista. Tavoitteena on poistaa turhat välttämisdieetit. Siedättäminen ja siedättyminen ympäröiville valkuaisaineille on tulevina päivinä in, ja toisaalta turha bakteerien välttäminen out! Vaikeat allergiat hoidetaan kuitenkin kunnolla! Vielä riittää kansanterveysjärjestöllemme tekemistä! Työmme siis jatkuu!

Tekstin on asiakirjojen pohjalta koonnut ja mukailnut toiminnanjohtajana toiminut Marja-Vuokko Mäkinen.

sti: Matti Hannuksela